

SPOUŠŤ

Co je dnes předpokladem úspěšné knihy? A co je předpokladem úspěšné povídky? Nelze to přesně říci – jisté je, že zaujmout současného čtenáře je čím dál těžší. A co teprve odbornou porotu, která má nároky ještě větší. Mladé autorce **Sáře Vybíralové** se to ale podařilo – se svou sbírkou povídek *Spoušť* (vydal Host) se totiž stala držitelkou prestižní Ceny Jiřího Ortena 2016, která je věnována mladým autorům do 30 let. Nakolik se shoduje vkus odborné poroty s vaším, a kudy se asi na tomto poli ubírá současný vývoj, můžete ostatně posoudit sami. Chytrých a vtipných povídek je v knize celkem deset a každá je jiná. Aspoň tím, kde se odehrává a kdo v ní účinkuje. Co je spojuje, je svižné tempo, schopnost zkratky, již zmíněný vtip a všudypřítomná nehybná šedá realita, která ovšem může lehce vyústit v pravý opak. O což jde! Sára sice napsala povídky, jde tedy o prózu, ale když je čtete, máte dojem, že to je spíš takový jiný druh poezie. Brzy si totiž všimnete, že autorka má ráda zajímavé slovní dvojice, že ráda boří klišé a že ustálená spojení ji prostě nudí. Že si ráda hraje.

Je to ale moc dobrý přístup. Text tím dostává barvu a vůni. Ponoříte-li se do jejich povídek, zjistíte, jak zajímavá banalita všedního dne vlastně je, jen když se to celé popíše jinými slovy. Krvelačný bazén, řeka jako polévka..., stačí jen správná volba jiných slov a z obyčejných obrazů se stává cosi výjimečného a neopakovatelného. Něco, co dokonce dokáže pozvednout i všední den čtenáře. Podobně je to i v případě bizarních úkolů (zkuste si třeba jen tak koupit piano jako mladík v povídce *Nástroj*) nebo ve zkratových jednáních, které autorka svým postavám přiřkla (v povídce *Beze snů*). Co ji ještě baví, kromě hry se slovy – nahlížet na různé životy z různých úhlů a snaha představit si něčí vnitřní pocity. Což se jí docela daří – vynikající je v tomto směru povídka *Plech*. Na okraj: Sára, neboť studuje francouzštinu, žije částečně v Paříži a v jejích povídkách je to trochu znát. Možná je to určitá nonšalance a lehkost, která se tam nějak vplížila. Když jde jedna její hrdinka v povídce *Něco se pokazilo* po schodišti v lehkých šatech z mušelinu, kouká ta Paříž totiž za okny...

SOŇA ABRAMOWITZ-FRAŇKOVÁ

DVA ROMÁNY SUSANNY KEARSLEYOVÉ

Zimní moře Susanny Kearsleyové (vydal Ikar v překladu Petry Pachlové) je romantický příběh, který se skvěle hodí na studené podzimní večery. Jen si to představte – sedíte v teple domova a na stránkách knihy se přenesete do chladného a deštěm bičovaného Skotska, dílem navíc do jeho dávné historie, dílem do jeho současnosti. Autorka, jak je dnes poměrně časté, totiž ve svém příběhu propojila dvě časové linie.

V té novější se mladá spisovatelka Carrie náhodou octne poblíž ruin jednoho skotského hradu. Neznámé místo ji ovšem nečekaně zasáhne a něčím neznámým ji nevysvětlitelně přitahuje, takže se rozhodne zůstat poblíž ve vsi Cruden Bay. Chystá se přitom psát knihu o povstání jakobitů a hledá jen způsob, jak téma zpracovat. Zdá se ale, že ten k ní tady přijde sám; takřka proti její vůli jí totiž na mysl přicházejí útržky obrazů přímo z historie místa, které jsou navíc o to působivější, protože jí je zprostředkovává Sophie, přímo jedna z jejích ženských příbuzných. Carrie se tak jejím prostřednictvím dozvídá nejen o pozadí povstání jakobitů, ale i o tom, jak je to s jejími vlastními kořeny. Sama přitom nečekaně nachází ve vsi i svou lásku a budoucnost. Susanna Kearsleyová píše mimořádně čtivě a i když se jedná v první řadě o romantický román, umně do něj vetknula jak prvky napětí, tak v neposlední řadě i historická fakta, která pečlivě rešeršovala, takže čtenář se může nenuceně dozvědět i něco podstatného z historie Velké Británie.

Podzimní večery mohou ovšem být někdy dlouhé, takže pokud si autorčin styl oblíbíte, můžete sáhnout ještě po románu *Mariana* (vydal Ikar v překladu Pavla Holuba), který je sice její prvotinou, ale obě knihy nyní vyšly v češtině takřka současně, byť je mezi nimi rozdíl už 20 let (česky vyšla kniha celkem nepovšimnuta již v roce 1996). I tento příběh je mimořádně čtivý a skvěle tak prodlouží čtenářský zážitek. Asi není divu, že Kearsleyová tehdy za svou prvotinu získala ocenění, a i když napsala románů mnohem víc (a zároveň pod pseudonymem Emma Cole publikuje také detektivky), zatím největší pozornosti se dostalo právě těmto dvěma titulům. Autorka se drží svého stylu, takže to, co čtenář našel v *Zimním moři*, najde i v *Marianě*. I v tomto příběhu hraje „hlavní roli“ dům. Tentokrát je to domek v jedné zapadlé vsi, který ilustrátorku Julii nevysvětlitelně přitahuje. Jednoho dne u něj zastaví a dopadne to tak, že jej koupí. Další události na sebe samozřejmě nenechají čekat – i tady se totiž prolíná historie s minulostí a osudy současníků s těmi, kteří v domě i okolí žili před nimi. A Julie je tak vtahována do minulých životů jiných lidí, kteří jí ovšem pomohou najít i její vlastní lásku a štěstí. Jak už to u dobrých romantických románů bývá.

SOŇA ABRAMOWITZ-FRAŇKOVÁ

JEDNA DÁMSKÁ ROZLUČKA... A JEDNA VRAŽDA

Poslední dobou se u detektivek angloamerické produkce často objevuje přirovnání ke Gillian Flynnové a její fenomenální *Zmizelá*, která jako by se stala jistým měřítkem povedenosti knihy; nebo i srovnávání s *Dívkou ve vlaku* Pauly Hawkinsové, která byla jednou z následnic Flynnové. K podobným srovnáním sahají recenzenti u mladé britské autorky **Ruth Ware**, jejíž kniha *Všude kolem černý les* (přeložila Vlasta Hesounová, vydala Leda) se stala loni bestsellerem také v USA. Co tyto detektivky spojuje? Především to, že stojí na pomezí detektivního románu a thrilleru (žánru, který jsme si zvyklí spojovat spíše s filmem), jeho hrdiny nejsou detektivové, ale přímo lidé nějak zapojení do vražedných událostí, a snaží se o postižení duševního života postav více, než bývá u tohoto žánru obvyklé. Zodpovědět otázku, kdo je vrahem, je tu samozřejmě také důležité, ale stejně tak podstatná je atmosféra, dopad na okolí, zjišťování motivací postav (a to zdaleka nejen vraha), což vede k tomu, že jsou zpravidla vyprávěny v první osobě, návraty do minulosti... Pravda, kniha Ruth Ware nemá ani takovou psychologickou hloubku, ani tolik kultivovaný jazyk jako třeba zmiňovaná *Dívka ve vlaku*, přesto představuje v daném žánru nadprůměrné čtení. Hlavní hrdinka Leonora, podobně jako vypravěčka u Hawkinsové, trpí ztrátou paměti na jeden strašný večer, kdy se v její blízkosti odehrála vražda, není to zde ovšem následkem alkoholismu, ale dopravní nehody (možná?). Probouzí se totiž potlučená v nemocnici, nikdo jí nechce nic říct, a tak jen postupně skládá dohromady jednotlivé vzpomínky. Její někdejší ka-

marádka ze střední školy Clare, kterou deset let neviděla, ji pozvala na rozlučku se svobodou. Přišlo jí podivné, že si na ni vzpomněla, ale ze zvědavosti přece jen vyrazila strávit víkend na opuštěnou chatu v lesích, kde si prý mají užít pořádný mejdan. Společně s Clare, dalšími třemi kamarádkami a jedním přítelem-homosexuálem se tedy scházejí jednoho zimního večera v domku, kam je odevšad daleko, kde není mobilní signál, problém je i s pevnou linkou, a na zdi visí jako hlavní dekorace puška. Snaha o zábavu začne brzy vážnout, když vycházejí na světlo různé události z minulosti – a pro Leonoru je největším šokem zjištění, koho ze si to vlastně Clare bude brát... Klubko událostí rozplétáme spolu s hrdinkou na nemocničním loži, ale ani poté, co se v myšlenkách dobere k tomu, co se vlastně stalo a kdo byl zabit, nejsou otázky zodpovězeny, protože ještě musí zjistit, proč ke všemu došlo a jestli náhodou nebude další na řadě ona... Autorce se dobře daří vytvořit atmosféru malého prostoru, na kterém se nacházejí lidé, co se až tak úplně neznají, a postupně se vynořujícího hrozivého napětí, stejně jako umně spleť konstrukci postavenou na křivkách z minulosti – v tom bychom ji mohli přirovnat i k samotné Agatě Christie. Možná je kniha místo až trochu moc upovídáná, a spíše než sáhodlouhé rozhovory mohla autorka ještě trochu přitěmit atmosféru nějakými detaily; ne všechno se tu úplně vysvětlí, trochu moc efektivně působí i to, že mezi šesti lidmi na večírku musí být homosexuál, lesbička, spisovatelka a dva lidi z šoubyznysu. Tyto drobnější výtky ale nic nemění na tom, že tu máme novou talentovanou autorku, která se může stát dalším pojmem v detektivním žánru.

MARTINA OPLATKOVÁ